

3. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. /Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2003. № 40-44, ст. 356.
4. URL <http://reyestr.court.gov.ua/> (дата звернення 24.04.2019 р.)
5. Постанова Верховного Суду від 12 грудня 2018 р. у справі № 219/1104/16-ц URL <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/78627050> (дата звернення 24.04.2019 р.)
6. Постанова Верховного Суду від 26 вересня 2018 р. у справі № 299/941/17 URL <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/78044636> (дата звернення 24.04.2019 р.)
7. Постанова Верховного Суду від 26 вересня 2018 р. у справі № 711/276/17 URL <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/76822697> (дата звернення 24.04.2019 р.)

Ключові слова: захист прав та інтересів дитини, місце проживання дитини, визначення місця проживання дитини судом.

Ключевые слова: защита прав и интересов ребенка, место жительства ребенка, определение места жительства ребенка судом.

Key words: protection of the rights and interests of the child, place of residence of the child, determination of the place of residence of the child by the court.

ХИЖНЯК АНАСТАСІЯ ВОЛОДИМИРІВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри цивільного права

ОСОБЛИВОСТІ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ УЧАСТІ БАТЬКА У ВИХОВАННІ ДИТИНИ

Сім'я, родина – найвища цінність на Землі, яка робить життя кожної людини щасливим, повноцінним, плідним. Всім зрозуміло, що батьки повинні усвідомлювати, що саме вони виконують важливу соціальну роль, адже кожна повноцінна родина є фундаментом здорового суспільства.

На даному етапі розвитку науки необхідно відзначити праці наступних видатних вчених: Є.О. Харитонова, Є.І. Харитонова, Н.Ю. Голубева, М.С. Бондаренко, Ю.С. Червоний та інші.

Статтею 141 Сімейного Кодексу України передбачено, що мати, батько мають рівні права та обов'язки щодо дитини, незалежно від того, чи перебували вони у шлюбі між собою. Однак, в реаліях це не завжди так.

Варто звернути увагу на те, що, як правило, після розлучення батьків, дитина залишається з матір'ю, що зумовлено моральними цінностями материнства, впевненості в тому, що тільки мати може дати їй необхідну любов та турботу. В зв'язку з цим, вважаю за необхідне висвітлити проблему обмеження прав саме батька, тому в даній статті висловлюю рекомендації виходячи з власного практичного адвокатського досвіду.

Перш за все, хочу звернути увагу що законодавством передбачена можливість мирного вирішення питання щодо спілкування з дитиною, шляхом укладання договору про здійснення батьківських прав тим з подружжя, хто проживає окремо. В даному договорі сторони можуть визначити наступне: періодичність та тривалість побачень, матеріальну забезпеченість дитини. Даним договором не може бути обмежене право на спілкування з дитиною.

Однак, трапляється так, що матір не бажає вирішувати такі питання мирно і усіляко чинить перешкоди вільному спілкуванню дитини з її рідним батьком, не дає можливості брати участь у вихованні дитини, бачитися з нею, або навіть не надає інформації щодо навчання, медичного обстеження, проведення дозвілля їх спільної дитини. Так, це незаконно, але ніякої відповідальності на даній стадії мати не несе. Тому, надзвичайно важливо визначити вірну лінію поведінки у разі створення останньою неправомірних перешкод законному праву спілкування з дитиною та її виховання.

Статтею 158 Сімейного кодексу України закріплено право того з батьків, хто проживає окремо, звертатися із заявою до органу опіки та піклування з метою визначення способу участі у вихованні дитини та спілкуванні з нею. Проаналізувавши умови життя батька, його ставлення до дитини, інші обставини, орган опіки і піклування затверджує графік часу спілкування з дитиною кожного із батьків. Варто зазначити, що рішення органом опіки та піклування, є обов'язковим до виконання.

Однак, часто трапляються випадки, що батьки не дотримуються рішення органу опіки та піклування, ставляючи на перший план не інтереси дитини, а власну неприязнь до колишнього подружжя. Хоча, як зазначалося, рішення органу опіки та піклування є обов'язковим до виконання, звертаю увагу, що з практики органи виконавчої служби України не мають права примусити виконувати дане рішення того з батьків, з ким проживає дитина.

З метою уникнення можливих порушень прав батька на можливість спілкування та виховання дитини, з метою стимулювання батьків дотримуватись рішення органу опіки та піклування, Сімейний кодекс передбачає можливість звернення до суду (ст.159 СК України). Суд визначає способи участі одного з батьків у вихованні сина чи дочки, місце та час їхнього спілкування. І, звертаю увагу, що для суду рішення органу опіки та піклування носить лише рекомендований характер. Для звернення до суду необхідно грамотно скласти позовну заяву, в якій потрібно викласти всі ті факти, що і в заяві до органу опіки та піклування. Звертаю увагу, що батько не обмежений у зборі доказів, тому все залежить від його активної участі у даному процесі (це можуть бути свідчення родичів, друзів, сусідів, вчителів, вихователів і т.д.). Ось і виходить, що чоловікові для того, щоб брати активну участь у вихованні дочки та сина потрібно довести той факт, що він є гідним членом суспільства, гідним громадянином, а потім вже може претендувати на роль батька для рідної дитини.

Під час вирішення спору щодо участі одного з батьків у вихованні дитини береться до уваги ставлення особиста прихильність дитини до кожного з них, вік дитини, стан її здоров'я та інші обставини, що мають істотне значення. В окремих випадках, якщо це викликано інтересами дитини, суд може обумовити побачення з дитиною присутністю іншої особи. В практиці далеко непоодинокі випадки налаштування дитини проти батька, видумуючи негативні риси характеру останнього. Досить часто в моїй практиці траплялися випадки, коли колишні дружини бажають бути присутніми при спілкуванні при спілкуванні чоловіка з їхньою дитиною, обгрунтовуючи це «стресовим станом дитини». Тому, в таких випадках я б порадила долучити до даної проблеми дитячих психологів з Центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, які, після спілкування з дитиною нададуть об'єктивний висновок чи є необхідною присутність матері при таких зустрічах. Виходячи з власного досвіду подібних спорів, можу впевнено стверджувати, що психологи, як правило, надають висновки про те, що для спілкування з дитиною присутність матері не просто не обов'язкова, а й не рекомендована, так як їхні конфлікти негативно впливають на дитину. В окремих випадках на стадії судового розгляду є можливість здійснити психологічну експертизу на факт того, чи є у дитини психологічні травми від спілкування з батьком. Однак, потрібно пам'ятати, що процедура проведення подібної експертизи не досить приємна і некомфортна для дитини, тому порадила б батькам знайти в собі сили на пошуки компромісів задля щасливого та здорового дитинства дитини.

Підсумовуючи вищевикладене, пропоную визначити рекомендований алгоритм дій у випадку, коли матір чинить перешкоди у спілкуванні з дитиною:

Написати заяву до органу опіки та піклування з метою встановлення графіку зустрічей батька з дитиною;

Одночасно подати до суду позовну заяву про усунення перешкод та встановлення способу участі батька у вихованні дитини.

Після задоволення судом позовної заяви виникає інша проблема – реалізація даного рішення. Графік побачень, знову ж таки, потребує взаємних поступків та домовленості між колишнім подружжям. Але якщо батьки перебувають в стані конфлікту, зробити це неможливо. І саме в такій ситуації батько змушений звертатись до органів виконавчої служби за допомогою у реалізації даного рішення, що також зумовлює виникнення конфлікту та напруженою комунікації. Тому, вважаю, що робота адвоката в подібних справах полягає не лише в допомозі отриманні рішення суду, але і в необхідності консультування сторін про наслідки його невиконання, з усвідомлення спільних інтересів колишнього подружжя – благополуччя та щастя дітей.

Варто зазначити, що законодавством передбачено і методи впливу на матір, яка чинить перешкоди на спілкування батька з дитиною, а саме, ст. 159 Сімейного кодексу України передбачено, що особа, яка ухиляється від виконання рішення органу опіки та піклування, зобов'язана відшкодувати матеріальну та моральну шкоду, завдану тому з

батьків, хто проживає окремо від дитини. А також цією статтею передбачено, що у разі ухилення від виконання рішення суду особою, з якою проживає дитина, суд за заявою того з батьків, хто проживає окремо, може передати дитину для проживання з ним.

Варто зазначити, що не виконуючи рішення органу опіки та піклування тим з подружжя, хто проживає з дитиною, перш за все обмежує власну дитини у її правах, позбавляє її необхідної турботи, тепла та піклування. Адже неправильні та неприпустимі методи виховання дитини можуть призвести до неправильних життєвих установок, може згубно вплинути на світогляд та поведінку, а якщо дитина буде рости в атмосфері довіри, взаєморозуміння, то, як доведено відомими психологами, у підсвідомості буде бажання створити власну міцну сім'ю.

Список використаної літератури:

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № № 40-44. – С. 356.
2. Цивільний кодекс України : науково-практичний коментар / За ред. Є.О. Харитонової, Н.Ю. Голубевої. – К., 2008. – 740 с.
3. Цивільне право України: Навчальний посібник / За ред. Є.О. Харитонova, Н.Ю. Голубевої. – К.: Істина, 2009. – 280 с.

Ключові слова: батьки, виховання дитини, цивільно-правовий спір.

Ключевые слова: родители, воспитание ребенка, гражданско-правовой спор.

Key words: parents, child upbringing, civil legal dispute.

ПЕСТРУЄВ ДМИТРО МИКОЛАЙОВИЧ

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри цивільного права

ПРАВОВА ПРИРОДА ІНСТИТУТУ ВЕДЕННЯ ЧУЖИХ СПРАВ БЕЗ ДОРУЧЕННЯ ЗА ЦИВІЛЬНИМ ПРАВОМ УКРАЇНИ

Конструкція зобов'язань з вчинення дій у майнових інтересах іншої особи без її доручення розроблений ще римськими юристами і має назву «Negotiorum gestio», що означає таке відношення, коли одна особа (гестор) веде справи іншої особи (домінуса), управляє його майном і т.п., не маючи на те доручення від цієї другої особи. Ідея Negotiorum gestio формулювалася наступним чином: в принципі ніхто не повинен піклуватися про справи іншої особи і не має права втручатися у чужі справи. Однак, право захищає інтереси того, хто добровільно займається справами іншого. Воно визнає за ним право на відшкодування витрат і, таким чином, заохочує людей до ведення справ інших осіб. У юридичній літературі досліджуване зобов'язання відоме під різними назвами. Найчастіше використовувалися терміни «діяльність у чужому інтересі